

บทที่ ๖

ไท-คำหลังกริยา๑. คำจำกัดความของคำหลังกริยา

คำหลังกริยาคือคำหมวดเล็ก ๆ หมวดหนึ่ง ซึ่งปรากฏหลังคำกริยา มีลักษณะพิเศษคือ จะไม่ปรากฏตามลำดับ โดยไม่มีคำกริยาอยู่ควย และจะไม่ลงเสียงหนัก คำหมวดนี้ ตามผลการวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่อง "Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai"^๒ มีอยู่ ๔ คำ คือ ไป มา ไว้ และ เสีย

ตัวอย่าง

อย่าลืมหยิบไปควยนะ
เขาเดิน มาแล้ว
เก็บ ไว้ ในตู้
พูดเสียซิ

คำไป มา ไว้ เสีย ในตัวอย่างประโยคเหล่านี้ เป็นคำหลังกริยา ซึ่งปรากฏตามหลังคำกริยา หยิบ เดิน เก็บ และ พูด ตามลำดับ

ตามผลงานวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่อง "โครงสร้างของหน่วยแก่นในกริยาวลี"^๓ ได้มีคำหลังกริยาเพิ่มเติมอีก ๖ คำ คือ เอา ขึ้น ลง ดู เข้า และ ออก

^๑ ไม่ลงเสียงหนัก ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า unstressed

^๒ Vichintana, เรื่องเดิม, หน้า ๒๐๘-๒๐๙

^๓ นววรรณ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๔

ตัวอย่าง

อันธพาลยิงเขาเอาแล้ว
 นึกเก็บกระดากขึ้น
 แกลงลง
 พอหลองเครื่อง
 หมายกเขาเขา
 เขาแคะตะปูดออก

๒. คำ "ให้" ที่เป็นคำหลังกริยา (ให้-คำหลังกริยา)

คำ ให้ ที่เป็นคำหลังกริยา (ให้-คำหลังกริยา) นี้ จัดเป็นคำหลังกริยา เพราะ อาจจะปรากฏอยู่หลังคำกริยาได้ เช่นเดียวกับคำหลังกริยาอื่น ๆ ทั้ง ๑๐ คำดังกล่าว มาแล้ว และจะมีลักษณะเช่นเดียวกับคำหลังกริยาอื่น ๆ คือ จะไม่ปรากฏตามลำดับโดย ไม่มีคำกริยาอยู่ควยเลย และจะไม่ลงเสียงหนัก

คำ ให้ อาจจะปรากฏแทนที่คำหลังกริยา เอา และเข้า ในประโยคว่า

อันธพาลยิงเขาเอา
 หมายกเขาเข้า

ได้ เป็นประโยคว่า

อันธพาลยิงเขาให้
 หมายกเขาให้

จึงถือว่าคำ ให้ ที่ปรากฏหลังคำกริยายิง และก เป็นคำหลังกริยาเช่นเดียวกับคำ เอา และเข้า ซึ่งอาจจะปรากฏอยู่หลังคำกริยายิง และกได้

๓. หน้าที่ของให้-คำหลังกริยา

คำ ให้-คำหลังกริยา เมื่อปรากฏในประโยคจะทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบ
ส่วนหนึ่งของหน่วยแกน ซึ่งประกอบด้วยคำกริยากรรม และคำให้-คำหลังกริยา

ตัวอย่างที่ ๑

เขา จะหยิบ- แขน -ให้

เขา ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน

จะหยิบ- ให้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม ซึ่งประกอบด้วย

๑. หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน คือ จะ

๒. หน่วยแกน คือ หยิบ - ให้ ซึ่งประกอบด้วย

ก. คำกริยากรรม คือ หยิบ

ข. คำหลังกริยา คือ ให้

แขน ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง

เขา อาจจะเหยียบ-เท้า -ให้

เขา ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน

อาจจะเหยียบ-ให้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม ซึ่งประกอบด้วย

๑. หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกน คือ อาจจะ

๒. หน่วยแกน คือ เหยียบ-ให้ ซึ่งประกอบด้วย

ก. คำกริยากรรม คือ เหยียบ

^๑ ดูเรื่องหน่วยแกนในบทที่ ๑ หน้า ๒๕

^๒ ดูเรื่องคำกริยากรรมในบทที่ ๑ หน้า ๑๑

^๓ ดูเรื่องหน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแกนในบทที่ ๑ หน้า ๒๕

ช. คำหลังกริยาคือ ให้
เท่า ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง

๔. ลักษณะพิเศษของให้-คำหลังกริยา

ให้-คำหลังกริยา มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากคำหลังกริยาอื่น ๆ คือคำ ให้ จะปรากฏอยู่หลังคำกริยากรรมใดเพียงอย่างเดียวนั้น ส่วนคำหลังกริยาอื่น ๆ อาจปรากฏอยู่หลังคำกริยากรรมคำกริยากรรม หรือคำกริยาทวิกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งใด

ตัวอย่าง

ให้-คำหลังกริยา ซึ่งปรากฏหลังคำกริยากรรม

เคี้ยวหยิกแซนให้นะ

ครูจะหักกะแนนให้อีกนะซี

จะเห็นว่า ให้ ปรากฏอยู่หลังคำหยิก และหัก ซึ่งเป็นคำกริยากรรม

ตัวอย่าง

คำหลังกริยาอื่น ๆ เมื่อ

ก. ปรากฏอยู่หลังคำกริยากรรม

แคงเคินไป

นิกวิ่งมา

คำไป และมา เป็นคำหลังกริยาที่ปรากฏอยู่ข้างหลังคำเคินและวิ่ง ซึ่งเป็นคำกริยากรรม ตามลำดับ

ข. ปรากฏอยู่หลังคำกริยากรรม

เขาทิ้งหนังสือใบ
นิกชื่อมาใว

คำไป และใ เป็นคำหลังกริยาที่ปรากฏอยู่ข้างหลังคำเอา และชื่อ
 ซึ่งเป็นคำกริยากรรม ตามลำดับ

ค. ปรากฏอยู่หลังคำกริยาทวิกรรม

เขาบอกความจริงแม่ไปแล้ว
ทวง เงินเจกเสี่ย

คำไป และเส เป็นคำหลังกริยาที่ปรากฏอยู่ข้างหลังคำบอก และทวง
 ซึ่งเป็นคำกริยาทวิกรรม ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า คำไป มา ใ เส อาจจะปรากฏอยู่หลังคำเดินและวิ่ง
 ซึ่งเป็นคำกริยากรรมใด อาจจะปรากฏอยู่หลังคำ ทิ้งและชื่อ ซึ่งเป็นคำกริยา
 กรรมใด และอาจจะปรากฏอยู่หลังคำบอกและทวง ซึ่งเป็นคำกริยาทวิกรรมก็
 ได้ ส่วนคำในั้น จะปรากฏอยู่หลังคำกริยา หยิบ และหัก ซึ่งเป็นคำกริยากรรม
 ใดเพียงอย่างเดียว จะไม่ปรากฏอยู่หลังคำกริยากรรมหรือคำกริยาทวิกรรม
 เลย

๕. ใ-คำหลังกริยาอาจจะปรากฏข้างหน้าคำในหมวดคำชนิดต่าง ๆ ต่อไปนี้
ได้ เช่นเกี่ยวกับคำหลังกริยาอื่น ๆ คือ

๑. หน้าคำกริยาวิเศษณ
๒. หน้าคำบุพพท

๗. ดูเรื่องคำกริยาวิเศษณ ในบทที่ ๑ หน้า ๑๗

๘. ดูเรื่องคำบุพพทในบทที่ ๑ หน้า ๑๖

๓. หน้าคำช่วยหลังกริยา

๔. หน้าคำลงท้าย

๕.๑ เมื่อปรากฏหน้าคำกริยาวิเศษณ์

ตัวอย่าง

ก. เมื่อให้-คำหลังกริยาปรากฏอยู่ข้างหน้าคำกริยาวิเศษณ์

ระวัง เราจะว่าให้อีกนะ
คงโดยคอยให้ระมัง

คำให้ ซึ่งเป็นคำหลังกริยาในที่นี้ ปรากฏอยู่ข้างหน้าคำอีก และ ระมัง ซึ่งเป็นคำกริยาวิเศษณ์

ข. เมื่อคำหลังกริยาคำขึ้นปรากฏอยู่ข้างหน้าคำกริยาวิเศษณ์

อย่าลืมเอามองไปอีกนะ
แคงคงเอามามากระมัง

คำไป และมา ซึ่งเป็นคำหลังกริยาปรากฏอยู่ข้างหน้าคำอีก และ ระมัง ซึ่งเป็นคำกริยาวิเศษณ์

๕.๒ เมื่อปรากฏหน้าคำบุพบท

ตัวอย่าง

ก. เมื่อให้-คำหลังกริยาปรากฏอยู่ข้างหน้าคำบุพบท

แคงต่อคำให้คำ
แม่หูกเอาให้ระมัง

คำให้ ซึ่งเป็นคำหลังกริยาในที่นี้ ปรากฏอยู่ข้างหน้าคำให้ และ ตรง

๙ คูเรื่องคำช่วยหลังกริยาในบทที่ ๑ หน้า ๑

๑๐ คูเรื่องคำลงท้ายในบทที่ ๑ หน้า ๑๗-๑๘

ซึ่งเป็นคำบุพบท

๕.๓ เมื่อปรากฏหน้าคำช่วยหลังกริยา

ตัวอย่าง

ก. เมื่อคำให้-คำหลังกริยาปรากฏหน้าคำช่วยหลังกริยา

แกง ถูก ให้ แล้ว
เขา ว่า ให้ อยู่ แล้ว

คำให้ ซึ่งเป็นคำหน้ากริยาในที่นี้ปรากฏอยู่ข้างหน้าคำแล้ว และอยู่แล้ว
 ซึ่งเป็นคำช่วยหลังกริยา

ข. เมื่อคำหลังกริยาอื่น ๆ ปรากฏหน้าคำช่วยหลังกริยา

เขา อ่าน ดู แล้ว
แกง กิน มา อยู่ แล้ว

คำดู และมา ซึ่งเป็นคำหลังกริยาปรากฏอยู่ข้างหน้าคำแล้ว และอยู่แล้ว
 ซึ่งเป็นคำช่วยหลังกริยา

๕.๔ เมื่อปรากฏหน้าคำลงท้าย

ตัวอย่าง

ก. เมื่อคำให้-คำหลังกริยาปรากฏอยู่หน้าคำลงท้าย

ก็ลอง ว่า ให้ ซิ
เกี่ยว สี มี อ ไหน นะ

คำให้ ซึ่งเป็นคำหลังกริยาในที่นี้ปรากฏอยู่หน้าคำซิ และนะ ซึ่งเป็นคำ

ลง ท้าย

ข. เมื่อคำหลังกริยาอื่น ๆ ปรากฏอยู่หน้าคำลงท้าย

เลือกของเอาชี

กินเขานะ

คำเอาและเขา ซึ่งเป็นคำหลังกริยาปรากฏข้างหน้าคำชี นะ ซึ่งเป็นคำลงท้าย

๖. คำให้-คำหลังกริยาอาจจะปรากฏในประโยคที่มีโครงสร้างเป็นแบบต่าง ๆ คือ

๖.๑ อาจจะปรากฏในประโยคที่มีแบบโครงสร้างที่เป็นแบบของประโยคเริ่มแบบโคแบบหนึ่งใน ๒ แบบ คือ SV_tO , V_tO

ประโยคที่มีโครงสร้างที่เป็นแบบของประโยคเริ่มนี้ อาจจะเป็นประโยคเริ่มหรือไม่เริ่มก็ได้

ตัวอย่าง

ประโยคที่มีโครงสร้างที่เป็นแบบของประโยคเริ่มและ

ก. เมื่อประโยคนั้นเป็นประโยคเริ่ม

(๑) SV_tO ครู จะหัก- คะแนน -ให้
 แม่ จะเขียน- แคง -ให้อีก
 แคง อาจจะวา- เชอ -ให้นะ

(๒) V_tO จะหยิก- ซาเชอ -ให้นะ
 ถูกพัน- แซน -ให้หรือ
 ถูกตี- หัว -ให้อีกหรือ

ข. เมื่อประโยคนั้นเป็นประโยคไม่เริ่ม

(๑) SV_tO เธอ คงว่า- เขา -ให้นะซี
 เขา อาจจะตี- เธอ -ให้อีกนะ
 เขา อาจจะหยิก- แทน -ให้อีก

(๒) V_tO คงถูกเขียน- หลง -ให้กระมัง
 คงไม่หัก- คะแนน -ให้อีกนะ
 คงไม่โกง- เธอ -ให้หрок

๖.๒ อาจจะปรากฏในประโยคที่มีโครงสร้างเป็นแบบของประโยคไม่เริ่มโดยเฉพาะ แบบใดแบบหนึ่งใน ๒ แบบคือ SV_t และ V_t

ประโยคที่มีโครงสร้างเป็นแบบของประโยคไม่เริ่มโดยเฉพาะนี้ จะปรากฏเป็นประโยคไม่เริ่มเท่านั้น

ตัวอย่าง

(๑) SV_t เขา อาจจะโกงให้อีกนะ
 เขา คงว่าให้นะซี
 เขา คงทอว่าให้

(๒) V_t ก็ลองว่าให้ซี
 จะตีให้นะ
 ก็ลองหยิกให้ซี